

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 128/21

Møtedato: 25.11.2021

Dato: 11.11.2021

Arkivsaknr: 2021/4311

Konsekvenser av tilleggsproposisjon til Statsbudsjettet 2022

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Endring av Prop. 1 S \(2021–2022\) Statsbudsjettet 2022](#)
- Styresak 123/21 [Budsjett for Universitetet i Bergen](#)

Saken gjelder:

Universitetsstyret behandlet i møte 28. oktober budsjett 2022 for Universitetet i Bergen. Budsjettbehandlingen tok utgangspunkt i forslag til statsbudsjett lagt frem av Regjeringen Solberg. Regjeringen Støre la 8. november frem sin tilleggsproposisjon til Statsbudsjettet 2022. Proposisjonen har i seg elementer som har betydning for enhetenes arbeid med Budsjett 2022, og Universitetsstyret orienteres i denne saken om forhold i proposisjonen som angår UiB.

Orientering

Styret behandlet i møte 28. oktober (sak 123/21) budsjett for Universitetet i Bergen. Behandlingen og foreløpig budsjettfordeling bygger på forslag til statsbudsjettet for 2022 slik det 12. oktober ble lagt frem av den nå avgåtte Solberg-regjeringen. Regjeringen Støre la 8. november frem sin tilleggsproposisjon til Statsbudsjettet. Budsjettet skal nå behandles i Stortinget, og gitt den parlamentariske situasjonen er det ikke grunn til å vente et endelig budsjett for UiB før nærmere jul. Slik tilleggsproposisjonen nå ligger, er det også forhold knyttet til pensjon som først vil avklares i revidert nasjonalbudsjett som legges frem i mai 2022.

Sammenlignet med Solberg-regjeringens forslag ligger det i tilleggsproposisjonen en reduksjon i bevilgningen til statlige universiteter og høyskoler med 33,4 mill. kroner for å finne rom til andre prioriteringer. Det kommer ikke frem av dokumentet hvor stor andel av kuttet som vil belastes UiB, men en andelsmessig fordeling vil bety om lag 3-4 mill. kroner for UiB (10-11 % av den totale reduksjonen).

Videre er det foreslått en reduksjon på 40 mill. kroner i bevilgningen til 20 statlige virksomheter målrettet mot redusert kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen. Av dette er 8,9 mill. kroner foreslått under høyere utdanning, fordelt på Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, OsloMet – storbyuniversitetet, Universitetet i Bergen og Høgskulen på Vestlandet. UiB sin andel er beregnet til 1,1 mill. kroner. Det vises til at regjeringen vektlegger effektiv ressursbruk i statlige virksomheter og vil kutte konsulentbruken ved å utvikle egen kompetanse og dermed redusere tjenestekjøp. På oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet arbeider Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) med å utarbeide sentrale retningslinjer for konsulentkjøp. Regjeringen legger opp til å komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

Regjeringen foreslår ingen endring i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) og ABE-kuttet på 0,5 % blir stående. Regjeringen vil i arbeidet med statsbudsjettet for 2023 vurdere hvordan ABE-ordningen kan erstattes med målrettede prosesser og effektivitetsmål. Videre arbeid med reduksjon av konsulentbruk i staten ses i sammenheng med dette.

Over Kultur- og likestillingsdepartementets budsjett er det foreslått 2 mill. kroner til Senter for undersøkende journalistikk (SUJO) for å styrke undersøkende journalistikk spesielt i lokale og mindre redaksjoner over hele landet.

I forslag til statsbudsjettet for 2022 presenterte regjeringen Solberg et kutt på 132,7 mill. kroner (3,4 %) knyttet til besparelse på ny premiemodell for pensjon. Endringen var sparsomt forklart i forslag til statsbudsjett, men det er i etterkant kommet en utdyping forslaget. Kuttet består av tre deler:

1. Det UiB vil spare på grunnbevilgningen i 2022 ved at arbeidsgiversatsen for pensjon går ned fra 10,9 % til 8,8 %, beregnet til 56,1 mill. kroner.
2. Det som *kunne ha blitt* en merkostnad for UiB på grunnbevilgningen i 2022 dersom arbeidsgiversatsen for pensjon i stedet hadde økt fra 10,9 % til 13,1 % beregnet til 58,9 mill. kroner (det argumenteres med at gammel premiemodell ville gitt en slik økning).
3. Innsparing og merkostnad på arbeidsgiverdelen likt beregnet som for de to delene over, men for BOA-prosjektene – totalt 17,7 mill. kroner.

Gjennom 2021 har Statens pensjonskasse (SPK) kommunisert forventet pensjonskostnad for 2022 også som del av omlegging av premiemodell. Verken omlegging av praksis eller merkostnaden ble varslet i forkant av budsjettframleggelsen. Alle signaler innebar en nedgang i premie, men at det vil komme en vekst i kommende år. UiB forutsetter at i den modellen som nå er lagt fram vil fremtidig vekst i pensjonskostnader kompenseres.

Endringen fremlegges som et budsjettneutralt kutt, men for UiB vil dette ha realøkonomiske konsekvenser:

1. Innsparingen blir mindre i 2022 fordi ny pensjonspremie inneholder en variabel sats som vil bli tilleggsfakturert gjennom året. Denne satsen er så langt ukjent, men reell sats vil ligge høyere enn 8,8 %. UiB antar at faktisk besparelse kan bli ca. 50 mill. kroner.
2. Pensjon på BOA er finansiert av eksterne bidragsyterne, ikke av UiB. Å kutte UiBs grunnbevilgning fordi bidragsytere får lavere kostnad når de finansierer stillinger ved UiB, vil ha konsekvens for UiBs totale økonomiske handlingsrom.

Styret har i behandlingen av sak 123/21 *Budsjett for 2022 – Universitetet i Bergen*, lagt til grunn at pensjonskuttet er budsjettneutralt. Slik saken nå står, vil hele inndragningen (132,7 mill kr) med unntak av om lag 50 mill. kroner håndteres gjennom redusert aktivitet. I vedlegg 1 gis det en nærmere beskrivelse av hva dette innebærer i praksis for den enkelte enhet gitt den kunnskapen vi har i dag.

I tilleggsproposisjonen vises det til at Finansdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet vil se nærmere på konsekvensene av at statlige universiteter og høyskoler får finansiering også over andre budsjettposter enn kap. 260, post 50. Regjeringen vil komme tilbake til eventuelle justeringer knyttet til omleggingen av premiemodell i revidert nasjonalbudsjett for 2022. Dette kan tolkes som at en vil se spesielt på BOA-delen av kuttet, men gir også rom for videre dialog om rimeligheten i resten av kuttberegningen.

Universitetsdirektørens kommentar

Det var knyttet forventninger til Støre-regjeringens budsjettforslag etter at Solberg-regjeringens budsjettforslag innebar betydelige reduksjon i UiBs bevilgning. Tilleggsproposisjonen innebar imidlertid ytterligere kutt.

Det er fremdeles mer usikkerhet enn vanlig knyttet til UiBs budsjettrammer for kommende år. Spesielt utfordrende er pensjonskuttet som følger med ny premiemodell for pensjon og som i forslag til statsbudsjettet hevdes å være budsjettneutrytalt. UiB er uenig i dette resonnementet og vil fortsette innsatsen for å nå frem med våre synspunkter i saken. Regjeringen varsler i tilleggsproposisjonen at pensjonshåndteringen vil tas opp i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett som legges frem i mai 2022. Ettersom det er usikkerhet knyttet til utfallet av denne behandlingen, må UiBs enheter likevel planlegge med hele kuttet i sin interne fordeling.

Det er foreslått et målrettet kutt rettet mot bruk av konsulenter til kommunikasjonsrådgivning og organisasjonsutvikling. Universitetsdirektøren foreslår å ta dette kuttet over UiBs felles øremerkede poster til studentrekruttering og organisasjonsutvikling.

Det er videre foreslått et ufordelt kutt i høyere utdanning som universitetsdirektøren vil foreslå å fordele ut på enhetene på samme måte som for ABE-kuttet.

Statsbudsjettet vil kunne bli endret etter forhandlinger før endelig vedtak i Stortinget. Det må derfor tas forbehold om at også andre endringer enn de forhold omtalt over, kan påvirke den endelige rammen til UiB.

UiBs enheter må likevel komme videre i sine interne budsjettprosesser. Det sendes derfor ut foreløpige tildelingsbrev i november der styrets vedtak fra sak 123/12 legges til grunn, men med tillegg for pensjonskuttet. Det gis videre informasjon om foreslått håndtering av nye kutt. Fakultetene orienteres jevnlig om behandling av statsbudsjettet, og når UiB mottar tildelingsbrev fra KD vil det gis en grundig orientering om rammene og konsekvenser for enhetene gitt føringer fra Universitetsstyrets behandling.

Endelig budsjettet for 2022 vedtas av Universitetsstyret i møte i februar 2022.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar redegjørelse om statsbudsjett for 2022 og videre prosess ved UiB til orientering og slutter seg til forslag til endringer i budsjettfordeling som følge av endringer i tilleggsproposisjonen.

Robert Rastad
universitetsdirektør

11.11.2021/Sven-Egil Bøe/Margrethe Lønøy/Per Arne Foshaug (avd.dir.)

Vedlegg: 1

Vedlegg 1 Pensjonskuttet – veiledning

UiB betaler sosiale kostnader som et påslag på lønnskostnadene (feriepenger, pensjon, arbeidsgiveravgift og et beløp for gruppelivspremie). Satsen for feriepenger og arbeidsgiveravgift endres svært sjelden, mens satsen for pensjon beregnes på nytt hvert år.

Før sommeren hvert år får UiB melding fra Statens Pensjonskasse (SPK) om hva de legger til grunn at satsen blir neste år. Premien består av en del arbeidstaker betaler av sin lønn (2%) og en del arbeidsgiver betaler (som varierer og som er 10,9 % i 2021). Våren 2021 fikk UiB melding om at arbeidsgiverdelen ville gå ned fra 10,9 % til 8,8 %. Men at endring i premiemodellen samtidig ville gi en variabel del i premieberegningen som kunne gi en annen premie.

Reduksjonen i rammen jf. Statsbudsjettet er lik 132,7 mill. kroner, mens reell besparelse usikker.

Endringen er fremstilt som en budsjettneøytral endring basert på at pensjonen ville økt i 2022 dersom gammel premiemodell var blitt videreført. Differansen mellom hva premien kunne ha blitt med gammel modell og det den kan bli i ny modell – for aktivitet både på grunnbevilgningen og innenfor bidrags- og oppdragsaktiviteten – gir reduksjonen i tildelingene lik 132,7 mill. kroner.

Under beskrives hvordan fakultetene på UiB kan tilnærme seg problemstillingene og vurdere hva de sparer neste år (reduisert pensjonspremie) og hvor mye de må dekke inn på annet vis (kutteffekten).

En slik beregning vil bety flere antakelser for å kunne gi et anslag. Dette er gjort i tabellen under og fremgangsmåte og forutsetninger er forklart under.

Fordelt etter arb.giverdel av pensjonspremie i 2020 (GB og BOA)			Estimert besparelse GB	Kutteffekt
Fakultet /(tusen kr)	Regnskap 2020	Fordeling av kutt	2022	2022
11 HF	36 720	14 763	5 868	8 895
12 MN	79 773	32 073	10 855	21 218
13 MED	70 355	28 287	10 245	18 041
15 SV	30 935	12 437	4 778	7 659
16 JUS	11 378	4 575	1 888	2 687
17 PS	23 355	9 390	3 760	5 630
18 KMD	11 572	4 653	2 007	2 645
19 FFS	4 406	1 772	590	1 182
21 ADM	25 257	10 155	4 471	5 684
22 IT	9 203	3 700	1 632	2 069
23 EIA	7 506	3 018	1 331	1 687
32 UB	7 794	3 134	1 380	1 754
34 UM	11 179	4 495	1 844	2 651
35 ANDRE	686	276	122	154
SUM	330 120	132 726	50 770	81 956

Eksempel:

For HF vil tildelt ramme reduseres med 14,8 mill. kroner som følge av endringen. Basert på antakelsene under vil fakultetet spare 5,9 mill. kroner på lavere sats i 2022. Det betyr at fakultetet må legge planer for å dekke inn 8,9 mill. kroner på annet vis i 2022 sammenliknet med den aktiviteten de har i 2021. Dersom en stilling koster 1 mill. kroner i året tilsvarer dette 9 stillinger.

Nærmere forklaring:

UiB betaler i 2021 inn 2% som trekkes av arbeidstakeres lønn og 10,9 % som legges til som en sosial kostnad. Endelig premie er ikke klar for året er over. Premien for 2021 er derimot ikke helt kjent.

Det er også usikkert hva premien blir i 2022 ettersom det er en variabel del som vil gi en tilleggspremie. Dette kan blant annet skyldes at arbeidstakere født før 1963 slutter med AFP tidligere eller får en lønnsutvikling som er høyere enn det premiemodellen legger til grunn. UiB er blitt rådet av SPK til å sette av en buffer til en slik tilleggsregning i 2022.

Ved å legge inn antakelse om hva premiegrunnlaget vil være i 2022 basert på vekst i lønn per stilling og vekst i antall stillinger og i tillegg anslag for tilleggspremien i 2022, kan vi anslå hvor mye et fakultet kan spare.

Vi tar utgangspunkt i arbeidsgiverdelen av premien i 2020 for grunnbevilgningen, reduserer med 2,4 prosentpoeng som er nedgang i arbeidsgiverdel i 2021, og justerer opp med 2 års lønns- og priskompensasjon, tillagt veksten i stillinger på grunnbevilgningen ved UiB fra 2020 til 2021 og antatt samme vekst fra 2021 til 2022. Veksten for premien er da forutsatt lik for alle fakulteter.

Varslet pensjonssats for arbeidsgiverdelen går ned fra 10,9 % til 8,8 % i 2022. Dette er en nedgang på 2,1 prosentpoeng. Om en forutsetter at det må legges på en buffer på 0,2 prosentpoeng finner en at besparelse blir ca. 51 mill. kroner i tabellen over. Siden kuttet i tildeling er kjent og lik 132,7 mill. kroner er kutteffekten ca. 82 mill. kroner.

For fakultetene vil en slik beregning gi ulike prosentvise besparelser fordi premiegrunnlaget for lønn ført på bidrags- og oppdragsprosjektene er del av kuttgrunnlaget for de 132,7 mill. kronene. Fakultetenes besparelse i denne beregningen spenner derfor fra 34 % ved MN til 43% ved KMD fordi MN har høyere andel bidrag- og oppdragsaktivitet.